Çocuk Mizaç ve Karakter Envanteri-Revize

RECOMMENDED CITATION

memjavad (2026). *Çocuk Mizaç ve Karakter Envanteri-Revize*. Turkish Psychological Scales. Retrieved from https://tr-scales.arabpsychology.com/?p=18772

ARABPSYCHOLOGY.COM

Özet

Çocuk Mizaç ve Karakter Envanteri-Revize (ÇMKE-R), **Cloninger'?n psikobiyolojik ki?ilik modeline** dayanarak çocuk ve ergenlerde mizaç ve karakter boyutlar?n? ölçmek amac?yla geli?tirilmi? olan Junior Temperament and Character Inventory-Revised (JTCI-R) ölçe?inin Türkçe'ye bir **uyarlamas?d?r**. Bu envanterin Türkçe versiyonu, Türk popülasyonu için normatif verileri ve faktöriyel yap?s?n? belirlemek üzere Samet Köse ve arkada?lar? taraf?ndan 2017 y?l?nda çal???lm??t?r. Ölçek, özellikle çocuk ve ergen psikiyatrisi alan?nda ki?ilik geli?imini ve ilgili psikopatolojileri de?erlendirmek için kritik bir araç sa?lamaktad?r.

Uyarlama çal??mas?, ölçe?in orijinal yap?s?n?n Türkçe örneklemde de geçerli oldu?unu ve güvenilir bir ?ekilde kullan?labilece?ini göstermeyi hedeflemi?tir. Bu çal??ma, Çocuk Mizaç ve Karakter Envanteri-Revize'nin klinik ve ara?t?rma ortamlar?nda kullan?m?n?n önünü açm??t?r.

Anahtar Kelimeler

Çocuk Mizaç ve Karakter Envanteri, JTCI-R, **Mizaç**, **Karakter**, Cloninger, Psikobiyolojik Ki?ilik Modeli, Uyarlama, **Faktör Analizi**, Ergenlik.

Yazarlar

Kose, S., Celikeld, F. C., Akinc, E., Kayae, C., Cumurcuf, B. E., Etikan, ?. & Cloninger, C. R.

Amaç

Çocuk Mizaç ve Karakter Envanteri-Revize'nin temel amac?, C. Robert Cloninger taraf?ndan geli?tirilen ki?ilik modelinin yedi temel boyutunu (dört mizaç ve üç karakter) 6 ila 15 ya? aras? çocuk ve ergenlerde güvenilir ve geçerli bir ?ekilde ölçmektir. Bu ölçek, özellikle Türk kültürel ba?lam?nda mizaç ve karakter özelliklerinin da??l?m?n? incelemek ve bu özelliklerin psikolojik geli?im ve bozukluklarla ili?kisini ara?t?rmac?lara sunmak için uyarlanm??t?r.

Türkçe uyarlama çal??mas? (2017), ölçe?in klinik de?erlendirme süreçlerine entegrasyonunu sa?lamay? ve Türk çocuk popülasyonuna özgü normatif verileri olu?turmay? amaçlam??t?r. Bu sayede, bireysel farkl?l?klar?n erken ya?ta tan?mlanmas? ve buna uygun müdahale stratejilerinin geli?tirilmesi desteklenmektedir.

Yap?

Ölçek, **Cloninger'?n Ki?ilik Envanteri'nin** (TCI) gençlere yönelik revize edilmi? versiyonu olan JTCI-R'nin temel ald??? yedi boyutlu yap?y? ölçmektedir. Bu yap?, genetik ve çevresel etkile?imlerle ?ekillenen iki ana bile?enden olu?ur:

ARABPSYCHOLOGY.COM

Mizaç Boyutlar? (Temperament): Bireyin otomatik duygusal tepkilerini ve al??kanl?klar?n? temsil eden, büyük ölçüde kal?tsal oldu?u dü?ünülen dört boyuttan olu?ur:

Yenilik Aray??? (Novelty Seeking)
Zarardan Kaç?nma (Harm Avoidance)
Ödül Ba??ml?l??? (Reward Dependence)
Sebat Etme (Persistence)

Karakter Boyutlar? (Character): Bili?sel ve sosyal ö?renmeyle geli?en, bireyin kendini, di?erlerini ve evreni alg?lay???n? yans?tan üç boyuttan olu?ur:

Kendini Yönetme (Self-Directedness)
??birli?i (Cooperativeness)
Kendini A?ma (Self-Transcendence)

Geçerlik

Çocuk Mizaç ve Karakter Envanteri-Revize'nin geçerlik çal??malar?, Köse ve arkada?lar? (2017) taraf?ndan yürütülen adaptasyon çal??mas?nda detayland?r?lm??t?r. Geçerlik, özellikle yap? geçerli?i odakl? olarak incelenmi?tir.

Çal??ma, orijinal ölçe?in teorik yedi faktörlü yap?s?n?n Türk popülasyonunda da korundu?unu gösteren bulgular sunmu?tur. Faktör yüklerinin ve faktörlerin birbirleriyle olan ili?kilerinin beklentilere uygun olmas?, ölçe?in ölçmeyi amaçlad??? psikolojik yap?lar? ba?ar?yla temsil etti?ini desteklemektedir.

Güvenirlik

Ölçe?in güvenirlik verileri, adaptasyon çal??mas?n?n temel bir bile?enini olu?turmaktad?r. Güvenirlik genellikle iç tutarl?l?k katsay?lar? (Cronbach's Alpha) ve test-tekrar test yöntemleriyle de?erlendirilir.

Köse ve ekibinin ara?t?rmas?, ÇMKE-R'nin alt ölçeklerinin genel olarak kabul edilebilir düzeyde iç tutarl?l??a sahip oldu?unu rapor etmi?tir. Bu yüksek iç tutarl?l?k de?erleri, ölçek maddelerinin ayn? yap?y? tutarl? bir ?ekilde ölçtü?ünü ve dolay?s?yla ölçe?in bilimsel ara?t?rmalarda ve klinik uygulamalarda güvenle kullan?labilece?ini i?aret etmektedir.

Faktör Analizi

Çocuk Mizaç ve Karakter Envanteri-Revize'nin Türkçe versiyonunun faktöriyel yap?s?, 2017 tarihli makalenin ana odak noktalar?ndan biriydi. Ke?fedici ve do?rulay?c? faktör analizleri kullan?larak, ölçe?in orijinal yedi faktörlü yap?s?n?n Türk örnekleminde ne ölçüde do?ruland???

ARABPSYCHOLOGY.COM

ara?t?r?lm??t?r.

Analiz sonuçlar?, ölçe?in dört mizaç ve üç karakter boyutunu ayr??t?rarak, Cloninger'?n teorik modelini kültürel s?n?rlar?n ötesinde destekledi?ini göstermi?tir. Bu bulgular, ÇMKE-R'nin Türk çocuk ve ergenlerin ki?ilik özelliklerini de?erlendirmede güçlü bir yap?sal geçerlili?e sahip oldu?unu kan?tlam??t?r.

Enstrüman

Test Type: Uyarlama (Adaptation)

Format: Genellikle ebeveyn veya ö?retmen raporu ya da ergenlerin kendi kendine doldurabilece?i Likert tipi derecelendirme format?nda sunulur. Derecelendirme bilgisi orijinal kaynakta belirtilmemi?tir.

Language Available: Türkçe (Turkish)

Population Group: Çocuklar ve Ergenler

Age Group: 6-15 ya? grubu (JTCI-R orijinal aral??? baz al?nm??t?r).

Population Details: Türkiye'deki genel popülasyon örneklemi üzerinde normatif veri toplanm??t?r.

Test Methodology: Kendi kendine raporlama (self-report) veya gözlemci raporu (parent/teacher report) format?nda kullan?lan, Cloninger'?n psikobiyolojik ki?ilik modeline dayal? maddelerden olu?an bir envanterdir.

Anahtar Kelimeler

Psikometri, Normatif Veri, Ki?ilik Geli?imi, Çocuk Psikiyatrisi, Öz Bildirim Ölçe?i, JTCI-R Türkçe.

Yazarlar

Author ORCID Identifier: Belirtilmemi?tir.

Affiliation Email addresses: Sorumlu Yazar ?leti?im: sametkose@gmail.com

Correspondence Address: Sorumlu yazar Samet Köse.

?zinler, Ücret ve Test Y?l?

Ölçe?in ticari kullan?m izinleri ve ücret bilgileri sorumlu yazar Samet Köse ile ileti?ime geçilerek ö?renilmelidir. Ölçe?in Türkçe adaptasyonu ve normatif veri çal??mas? 2017 y?l?nda

ARABPSYCHOLOGY.COM

yay?mlanm??t?r.

Bu ölçe?in orijinal PDF dosyas?na a?a??daki ba?lant?dan eri?ilebilir:

junior-temperament-and-character-inventory-revised-toad.pdf

Kaynaklar

Kose, S., Celikeld, F. C., Akinc, E., Kayae, C., Cumurcuf, B. E., Etikan, ?. & Cloninger, C. R. (2017). Normative Data and Factorial Structure of the Turkish Version of the Junior Temperament and Character Inventory-Revised. Psychiatry And Clinical Psychopharmacology, Vol. 27, No. 1, 6-13. DOI: 10.1080/24750573.2017.1295517.

Makalenin tam metnine eri?im için: tandfonline.com

Çocuk Mizaç ve Karakter Envanteri-Revize Maddeleri

ÖNEML?: Orijinal kaynak içerikte Çocuk Mizaç ve Karakter Envanteri-Revize ölçe?inin maddeleri yer almamaktad?r. Maddeler için yazarla ileti?ime geçilmesi gerekmektedir.

ARABPSYCHOLOGY.COM